

Oponentský posudek diplomové práce Lenky Dušátkové

„Sledování vybraných kandidátích genů pro obezitu u dětí a adolescentů“

Lenka Dušátková předkládá svou diplomovou práci, která představuje pilotní studii projektu COPAT. Tento rozsáhlý projekt se zabývá problematikou nadváhy a obezity u české dětské a dospívající populace. Studovaný soubor zahrnoval 356 dětí s nadváhou a obezitou a 412 kontrolních dětí.

Vlastní práce je přehledně členěna na 11 základních kapitol (Úvod, Hypotézy, Cíle, obecné kapitoly o obezitě u dětí a adolescentů a o genetických faktorech v etiopatogenezi obezity, Materiál a metodika, Výsledky, Diskuze, Závěr, Seznam literatury a Přílohy), obsahuje seznam zkratk a prohlášení o samostatném vypracování práce. Celá práce je zpracována přehledně, podrobně je zpracován úvod do studovaného problému, velice hezky a detailně je popsána metodika, výsledky jsou uvedeny v tabulkách v přílohách a vlastní diskuze ukazuje, že autorka pronikla do studované problematiky. Rozsah citované literatury je dostatečný a opírá se o stěžejní díla týkající se dané problematiky. Závěry práce odpovídají zadaným cílům a jsou plně v kontextu současného poznání v oboru.

Základní cíle předkládané práce se dají shrnout do následujících bodů:

1. Zjistit změny hmotnosti a tělesného složení u dětí s nadváhou a obezitou, které absolvovaly redukční program.
2. Porovnat frekvence dvou polymorfizmů kandidátního genu pro obezitu – *FTO* mezi souborem dětí s nadváhou a obezitou a kontrolního souboru.
3. Sledovat závislost genotyp – fenotyp u obou souborů.

Nejdůležitější závěry lze shrnout takto:

1. Redukční program v léčebně je úspěšný, dětem se daří během 4týdenního pobytu snížit hmotnost, nicméně u dívek dochází i k redukci svalové hmoty.
2. Frekvence sledovaných genetických variant odpovídají ostatním publikovaným výsledkům ve srovnatelných populacích. Rizikové alely jsou signifikantně častější u obézních dětí.
3. Z analýzy genotyp – fenotyp je vidět, že rizikové alely nemají vliv na úspěšnost redukčního programu, nicméně je patrné, že by mohly souviset s některými antropometrickými charakteristikami. K ověření této tendence bude nutné počkat na dokončení studie a celkové zhodnocení.

K práci jako celku nemám žádné zásadní výhrady, po formální i obsahové stránce odpovídá charakteru diplomové práce. Mám však dvě připomínky, jeden komentář a tři dotazy.

Připomínky

- Ve výsledcích u genetické analýzy by bylo vhodné podrobněji popsat recesivní a dominantní model, jejich smysl a konkrétní rozdělení genotypů do skupin, stejně jako je to uvedené v diskuzi (str. 58 a 59).
- Uvádění hladiny významnosti v textu i tabulkách bych doporučovala uvádět jednotně. Pokud se používá statistický software, který hladinu významnosti spočítá, je dobré uvádět tuto hodnotu a ne hodnotu < nebo > než stanovená hladina významnosti.

Komentář

Pokud se výsledky našich studií o výskytu nadváhy a obezity u dětí opírají o vlastní celostátní antropometrické měření, ve kterých je nadváha počítána nad 90. percentilem a obezita nad 97. percentilem, a ostatní světové studie vychází z doporučení WHO, kde je za hranici nadváhy považován 85. percentil a za hranici obezity 95. percentil, je nutné uvažovat o podhodnocení výskytu nadváhy a obezity u naší populaci ve srovnání se světem.

Dotazy

- V úvodu se autorka zmiňuje o rozdílech mezi 5. a 6. celostátním antropologickým výzkumem. Uvádí, že z důvodu vyššího podílu jedinců s nadměrnou hmotností, především díky těžkým případům obezity, se doposud používají percentilové grafy sestavené na základě údajů z 5. CAV z roku 1991 (str. 17). V kapitole Materiál a metodika je uvedeno, že obézní děti byly do studie zařazeny na základě 5. CAV (str. 31), v kapitole Statistická analýza je však uvedeno, že k výpočtu SDS vybraných antropometrických parametrů byla použita referenční data z 6. CAV a pro SDS kožních řas dokonce data z roku 1985 (str. 41). Prosím o komentář autorky.
- V genetické části byla autorkou ověřena Hardy-Weinbergova rovnováha. Obvykle se Hardy-Weinbergova rovnováha ověřuje u celého souboru dohromady. Autorka ověřovala rozdělení genotypů zvlášť u jednotlivých souborů. Z jakého důvodu?
- V tabulce 7.2 jsou uvedeny haplotypy obou studovaných polymorfizmů. Počítala autorka sílu vazby mezi polymorfizmy? Pokud ano, jak?

Závěr

Předkládaná práce je metodicky náročná, ať už po stránce technického zajištění projektu, sběru dat, genetických analýz i zpracování dat. Týká se aktuálního tématu problematiky dětské obezity, které zpracovává podle zásad kvalitní vědecké práce.

Předkládaná práce Lenky Dušátkové „Sledování vybraných kandidátích genů pro obezitu u dětí a adolescentů“ splňuje veškeré náležitosti kvalitní, široce pojaté a dobře dokumentované diplomové práce. Drobné nedostatky jako překlepy a stylistická nedokonalost nesnižují její kvalitu a proto doporučuji přijmout ji jako diplomovou práci.

V Praze 8. 9. 2010

RNDr. Markéta Vaňková, Ph.D.

Endokrinologický ústav

Oddělení molekulární endokrinologie

Národní 8, 116 94 Praha 1

mvankova@endo.cz